

Dr. Nagyajtai Nyiredy Jenő

nyug. gazd. akad. igazgató.

Hullnak, hullnak, egyre hullnak legjobbjai a magyarnak. Dr. Nyiredy nemcsak igaz magyar, hanem egyben a székegyes legjelesebbje is volt. A kolozsvári unitárius kollégiumban tanult ő is, mint testvérbátyja, a kitünő és ünnepezt tudós, dr. Nyiredy Géza, kit a halál még inkább ideje előtt szólított el. Géza a kolozsvári tud. egyetemen dr. Fabinyi mellett s. tanár. Jenő a kassai kir. gazd. tanintézet tanára, már 1892-ben miniszteri ki-tüntetással végez előadásokat a vegytanból s a technologia körül szokatlan jártasságot tanusít. Mint már neves igazgató-tanárt és min. tanácsost a háború Kassán találta, ott a katonai főreáliskola meghívja a vegytani tanszékre kiségitőnek s az intézetet nagy-szerűen felszerelte. A cseh betörés Kassán érte, de intézete kin-cseit az utolsó pillanatig őrizte, önzetlen férfias bátorságával és nem lankadó eréllyel védte a megvédhetőt. Kassai gazd. akadé-miai működéséről a legnagyobb elismerés hangján szólnak a mi-niszteri nyilatkozatok. A csehek elfogták s félévig Illaván rabos-kodott, de a csereakció útján budapesti lakós lett. A háboru után „a magyarság szervezésének és összetartásának legelső munkása volt”. Mint a Társadalmi Egyesületek Szövetségének társelnöke, több mint 40 egyesület életében fejtett ki vezéri te-vékenységet. Megteremtője a magyar ifjak külföldi segélyezésé-nek. A Társadalmi Szövetkezetek Egyesülete nevében dr. József Ferenc kormányzó elnök, Szórtsey kormányfőtanácsos, dr. Szon-tágh udv. tanácsos aláírásával ilyen elismerés szól munkásságáról: „A társadalmi mozgalmak irányításával párhuzamban igen élénk szerepet visz egyházának, a budapesti unitárius egyháznak veze-tésében is és egyedül neki tulajdonítható az országos gyűjtés által elért nagy eredmény, melynek összege ezt a rendkívül ha-zafias egyház működését volt hivatva biztosítani.”

1920 decemberétől lakott Budapesten. Lelkes támogatója volt a székegyes egyetemi és főiskolai hallgatók egyesületének. Az unitárius misszióháznak s az ottani ifjaknak atyai vezérök, út-mutatójuk és segítőjük volt az elhelyezkedésben. Irodalmilag is sokat működött és mindent önzetlen lelkesedéssel, nagy hittel és buzgósággal. Az utóbbi időben a misszióház legkedveltebb tar-tózkodási helye. A sok munka és a korábbi szenvedés 67 éves korában szólította el. A főváros dízsirhellyel tisztelte meg.

IRODALOM.

Bíró Lajos: *Virágok* . . . 8-ad rét 59 l. Hódmezővásárhely, 1932.

Az „Isten mezőin szedett“ 10 egyh. beszédből egybekötött virágcsokrot nyújt Bíró Lajos h.-mezővásárhelyi unitárius lelkész az olvasónak. Alig találhatott volna jobb címet könyvének. Mert valóban „Virág“ az, amit ad. Gondolat- és szóvirágok vannak itt egy csokorba kötve. Amit ígér az író, azt valóban meg is adja. A virág szép, a virág rendeltetése a gyönyörködtetés. Ezt a célt szolgálja az író elejétől végig. Ezért tollának varázserejére megszólalnak a virágok. Megszólal a téli jégvirág, az orgona, a gyöngyvirág, a lilium, és a május többi virágai s misztikus hangon adják át üzeneteiket. Mert szerinte lelkük van a virágoknak. De van egy külön „Lélekország“, amely e földön vándorló lelkeknek örök hazája. Az író magas röptü fantáziája megszépít mindent. Mesét mond neki az éjféle óra, a temető fejfái, a kövek között talált koponya, a föld, a hegyek és a fák. Szóval elbűvöl s lelkünket ismeretlen tájak szférájába vezeti.

Azonban, ha az egyes oldalakon nem látnók a bibliai alapigéket, alig hinnők el, hogy ezek egyházi beszédek. Kedves elmélkedések, szép köntösbe öltöztetett meditációk, sajtáságos élmények utórezgése, amelyeket gyönyörrel olvasunk. De az egyházi beszéd hivatása nem merül ki a gyönyörködtetésben.

Írálya általában szép, de sok helyen mesterkél, s így az élő virágok közé sok művirág is kerül, ami az értelem róvására megy. Ilyenek pld. „Jézus az égi Orgonafa“ 6. l. „Szivmék“, „Szeretetméz.“ 10. l. „Örömhegedü“ 15. l. „Nagyon bizonytalan a „Lélek“ jelentése. Mit jelentnek ezek: A „Lélek fehér Orgonája.“ 6. l. „A szeretet a Lélek égi méze“ „A szeretet virágjának lélek-méze.“ „Lélek virág.“ „Lélek-kenyér“